

Teşviki sanayi kanununun 7 inci maddesinin (C) fıkrasının tefsirine dair 3/35 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve İktisat ve Bütçe encümenleri mazbataları

T. C.
Başvekâlet
Muamelât müdürlüğü
Adet 6/1819

22-IV-928

B. M. M. Riyaseti Celilesine

Teşviki sanayi kanununun tayin ettiği arazi hududu haricindeki mavadı mamulenin satışları için açılacak mağaza ve depolar ve idarehanelerle buralarda vaki satışlardan mütevellit kazançların kazanç muafiyetinden istisnası icap edip etmiyeceği mucibi tereddüt görüldüğünden mevzubahs kanunun yedinci maddesine teallük eden (C) fıkrasının tefsirine dair Maliye vekâleti Celilesinden yazılan 21 nisan 1928 tarih ve 21652 numaralı tezkerenin musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin işarına müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Maliye vekâletinin 21 şubat 1928 tarih ve 21652/167 numaralı
tezkeresi suretidir

Teşviki sanayi kanununun 7 inci maddesinde sınaî müesseselerin nail olacakları müsaadat ve muafiyetler meyânında kazanç vergisi de dahil bulunduğundan müessesatı mebhuse satışlarından husule gelecek kazançların mezkûr vergiden muafiyetleri tabiidir. Ancak mezkûr maddedeki muafiyetler, sınaî müesseseler ile onların buldukları arazi ve bu arazi dahilinde amele ve müstahdemlerin sıhlî ve içtimaî ihtiyaçlarına mahsus mebani dahil olmak üzere kâffe müştamilât ve müesseseleri en yakın müsait demiryol, şose, liman veya sahile rapt için lüzumu olan her nevi nakliye tahmil ve tahliye vesait ve tesisatına hasr ve kasredilmiştir.

Arazi ve müsakkafat vergilerine taallük eden muafiyetin bu hudut dahilinde tatbikında mucibi tereddüt bir cihet kalmamakta isede malûmu samileri buyurulduğu üzere kanunu hazır mucibince kazanç vergisi; safi kazançlardan istifa edilmekte bulunmasına mebni bu vergiye müteallik muafiyetin sınaî müesseselerin müştamilâtından sayılabilmek üzere mağazalar ve depolar ve idareler ve buralardan vaki olacak satışlardan mütevellit kazançlara şümulü muhtacı tefsir görülmektedir.

Çünkü tesisi muafiyetten istihdaf edilen gaye nazarı dikkate alınınca muafiyetin bu suretle açılacak mağaza ve depolara tabiri diğerle buralarda icra edilecek muamele ve muamele satışlarından tevellüt edecek kazançlara dahi teşmili muhik görülmek icap eder. Fakat muafiyeti mebhusenin sınaî müesseselerin hududile mahdut ve (Fabrikasyon) imalâttan hasıl olacak kazançlara munhasır kalması da muktazi görüldüğünden bazılarınca bu cihet nazarı itibare alınarak ve sınaî müesseseler sahiplerinin bu müesseseler hududu haricinde piyasa mahallerinde başkaca mağaza ve depo küşat eylemeleri ticarî mahiyette ve müstakil bir

teşebbüs addedilerek eşkâli muhtelifede tevsiî muafiyete mani olmak fikir ve maksadile hududu muafiyetin müessesesi arazisi dahilindeki tesisata ve depolara hasr ve tahdidî cihetinin iltizam edilmiş bulunması da varidî hatır bulunmaktadır. Esbap ve mütaleatı maruzaya mebni maddeî mezkûrede mûnderiç muafiyetlerden kazanç vergisine müteallik (C) fıkrasının Meclisi Âlice tefsirile muafiyetin dereceî şümül ve vüsatının tayinî zarurî görülmekle olveçhile iktızasının ifası esbabının istikmal buyurulması arz ve istirham olunur efendim.

Maliye vekili
Saracoğlu Şükrü

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisat encümeni
Karar № 11
Esas №3/35

8-VI-1931

Yüksek Reisliğe

Teşviki sanayi kanununun 7 inci maddesindeki muafiyetten (C) fıkrasında mezkûr kazanç vergisine taallûk eden muafiyetin kanunun tayin ettiği sınaî müessesesi hududu haricindeki mevadî mamulenin satışları için açılacak mağaza, depo ve idarehaneler ile buralarda vaki satışlardan mütevellit kazançlara şümülü olup olmadığının tefsiri hakkındaki encümeninize muhavvel Başvekâlet tezkeresi ile merbutu bulunan Maliye vekâletinin mütaleası tetkik ve müzakere olundu :

Kanunun 7 inci maddesindeki muafiyetin sınaî müesseselerle bunların buldukları arazi ve bu arazi dahilindeki kâffeî müştemilâta munhasır olduğu ve bu itibarla « C » fıkrasındaki kazanç muafiyetinin de bu hudut dahiline munhasır kalıp kalmaması şayanı tetkiktir.

Kanunun müessesatı sınıyeyi himaye etmesi sırf fabrikanın yapılıp işlemesi için olmayıp mamulâtının satılmasını teşvik dahi bu maksada dahil bulunmaktadır. Esasen teşviki sanayi kanununda fabrikaların kazanç vergisinden istisnası kaydı konurken hiç şüphesizdirki vazın kanun bu muafiyetten istifade eden fabrikaların satış mahallini değil bizzat yapılan muameleyi istihdaf etmiştir.

Bir fabrikaya kazanç vergisi tarhedebilmek için fabrikanın evvel emirde satış yapması lâzımdır. Satış vazın kanun kazanç vergisinden istisna ettiğine göre meseleyi bu noktadan birbirinden ayırmak ve ayrı mütalea etmek icap eder.

Bütün dünyada fabrikalar hemen umumiyetle arazi, amele, kuvvei muharrike gibi hususi bir takım şartların tahtı tesirinde olarak iş ve piyasa merkezlerinden uzak yerlerde tesis edilmiş olmakla beraber bunların hepsinde kolay iş yapabilmek noktasından mühim bir ticaret şehrine bağlı ve bu şehirlerde kendilerini temsil eden bir yazıhane veya satış mahalli vardır ve bu zaruridir. Fabrikasyonun bir ticaret işi olduğu kabul edildiğine nazaran bu zarureti kabul etmek de lâzımdır. Binaenaleyh munhasıran kendi mamulâtını satmak noktaî nazarından fabrikayı teşviki sanayi kanununun tayin ettiği fabrika hududu çerçevesi içine sıkı sıkı bağlamak memleketimizde terakki ve inkişafını her vesile ile arzu ve temenni ettiğimiz millî sanayiinin istikbalini baltalamaktan başka bir netice vermez kanaatindeyiz. Esasen bu muafiyetler zamanla takyit edilmiş binaenaleyh bu gün muaf görünen bir çok müesseselerin bir müddet sonra bu istisnalardan mahrum bir vaziyete geçecekleri tabii olmakla bu müddet zarfında millî fabrikaların munhasıran kendi imal eyledikleri eşyaya sergi olan mağazaları ile bunları satmak için sahiplerinin tuttıkları yazıhaneleri de kazanç vergisi muafiyetinden istifade ettirmek teşviki sanayi kanununun hini vazında takip olunan siyasetin ruhu esasisi ile kâmilen

kabili telif ve hatta bunun icabatından olması tabii görülmüş olduğundan bu maksadı temin için maddenin tefsirinden sarfı nazarla hükmün daha vazih olması için kanuna aşağıdaki fikrının ilâvesini encümenimiz muvafık görmüştür. Bermucibi havale Bütçe encümenine tevdi edilmek üzere takdim olunur.

İktisat En. Rs.	Bu. M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza	Aza
İzmir	Şebın Karahisar		Konya	İzmir	Eskişehir	Bolu
<i>M. Rahmi</i>	<i>İsmail</i>		<i>A. Hamdi</i>	<i>M. Sadettin</i>	<i>Emin</i>	<i>Şükrü</i>
Aza	Aza	Aza	Az			
Aksaray	Kostamonu	Denizli	Trabzon			
<i>Yaşar</i>	<i>Tahsin</i>	<i>Emin Aslan</i>	<i>Daniş</i>			

İKTİSAT ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

« 7 » inci maddeye ilâvesi teklif olunan fıkra

(. . . ve bu arazinin haricinde munhasıran mamulâtlarını teşhir ve satmak üzere açacakları mağaza ve depo idarehaneleri)

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. № 55
Esas № 3/35

23-II-1932

Yüksek Reisliğe

Teşviki sanayi kanununun 7 inci maddesinin (C) fıkrasının tefsiri hakkında Başvekâletin 22 nisan 1928 tarih ve 6/1819 numaralı tezkeresile İktisat encümeninin mazbatası ve teşviki sanayi kanununun mezkûr maddesine ilâvesini muvafık bulunduğu fıkra tetkik olundu.

Son senelerde cihan iktisadiyatına arız olan buhranın, iktisadî faaliyetleri alâkadar eden bilcümle mevzuatın yeniden tetkikini ve halüzamanın icabatına tevfiğini âmir bulunmaktadır. Bu itibarla Teşviki sanayi kanununun dahi yeni baştan bir tetkike tâbi tutulması ve hali hazır icabatına göre tadil edilmesi mübrim bir ihtiyaç halindedir.

Diğer taraftan Devletin malî vaziyeti dahi alelûmum muafiyetlerin tekrar gözden geçirilmesini ve memleketimizin iktisadî ve malî cihetlerden ihtiyaçlarını tatmin edebilecek şekillere ifrağ edilmesi dahi bu günün zaruretlerindedir.

Binaenaleyh İktisat encümeni dahi meseleyi tefsire mütehammil görmediğinden kanuna bir fıkra ilâvesi cihetini iltizam eylemiş ise de bu tadil esasen heyeti içtimaiyenin zararına icapsız olarak pek ölçüsüz olan teşviki sanayi muafiyetlerini tevsi gayesile tadil etmeği encümenimiz muvafık görmediğinden ve madde kanuniye tefsire de müsait bulunmadığından İktisat encümeninin salifüzzikir yedinci maddenin (C) bendine bir fıkra ilâvesine dair olan tadili teklifi hakkında bir karar ittihaz etmenin müvasip olacağı bir zamanda bulunmadığımızı kani olmuştur. Bu noktai nazardan teklifin Hükûmete iadesine karar vermekle beraber gerek teşviki sanayi kanununun ve gerek bunun bahsettiği muafiyetlerin tetkikatının acilen ikmalile

yeniden hazırlanacak lâyiha'nın Yüksek Meclise takdimini Hükümetten ehemmiyetle temenni eylemektedir.

Umumî heyetin tasvibine arz olunur.

Reis Gümüşane <i>H. Fehmi</i>	M. M. Konya <i>K. Zaim</i>	Kâtip Tokat <i>Süreyya</i>	Aza Aksaray <i>A. Süreyya</i>	Bursa <i>Dr. Galip</i>	Çorum <i>Mustafa</i>	Elâziz <i>H. Tahsin</i>
Erzurum <i>Aziz</i>	Isparta <i>Mükerrem</i>	Kayseri <i>A. Hilmi</i>	Kırklareli <i>Şevket</i>	Kırklareli <i>M. Nahit</i>	Sivas <i>Rasim</i>	Giresun <i>Kâzım</i>

